Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.594.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 20262 Pani Posłanki Doroty Marek, w sprawie analizy możliwości wprowadzenia dodatku emerytalnego dla matek, które wychowały co najmniej czworo dzieci i wypracowały prawo do własnej emerytury, proszę przyjąć poniższe informacje.

Świadczenie przewidziane w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1577) nie jest emeryturą ani dodatkiem do emerytury. Jest ono świadczeniem nieskładkowym, finansowanym z budżetu państwa, którego celem jest zapewnienie środków utrzymania osobom, które ze względu na wychowanie co najmniej czworga dzieci nie nabyły prawa do emerytury w wysokości odpowiadającej co najmniej emeryturze minimalnej. Ze względu na swoją konstrukcję świadczenie to ma charakter socjalny, a przy ustalaniu prawa do jego otrzymywania uwzględnia się sytuację dochodową osoby zainteresowanej, w tym brak niezbędnych środków utrzymania.

Osoba, która nie ma prawa do żadnego innego świadczenia, może otrzymać rodzicielskie świadczenie uzupełniające w wysokości nieprzekraczającej kwoty najniższej emerytury. Natomiast w przypadku osoby pobierającej świadczenie niższe od najniższej emerytury, rodzicielskie świadczenie uzupełniające może służyć uzupełnieniu jego wysokości do tego poziomu. Od 1 marca 2026 r. kwota najniższej emerytury wynosi 1978,49 zł. Należy przy tym podkreślić, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające nie powinno być utożsamiane z dodatkowym świadczeniem emerytalnym przysługującym z tytułu wychowania dzieci. Jego istotą jest bowiem zapewnienie minimalnego poziomu zabezpieczenia osobom, które z uwagi na sytuację związaną z wieloletnim wychowywaniem dzieci nie wypracowały odpowiedniego świadczenia emerytalnego. Nie jest natomiast elementem mechanizmu ustalania wysokości emerytury w systemie ubezpieczeniowym.

Jednocześnie obowiązujące przepisy przewidują rozwiązania mające na celu uwzględnienie w systemie emerytalnym okresów związanych z opieką nad dzieckiem. Szczególne znaczenie ma w tym zakresie sposób uwzględniania okresów urlopu wychowawczego. Do 31 grudnia 1998 r. okresy te były traktowane jako okresy nieskładkowe, co mogło mieć wpływ na wysokość przyszłego świadczenia. Od 1 stycznia 1999 r. za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym składki finansowane są z budżetu państwa. Ponadto nowelizacja ustawy emerytalnej wprowadzona w 2015 r. umożliwiła korzystniejsze uwzględnianie okresów sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem w przypadku osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Okresy te mogą być uwzględniane przy ustalaniu kapitału emerytalnego na zasadach właściwych dla okresów składkowych, niezależnie od tego, kiedy kobieta korzystała z urlopu wychowawczego. Oznacza to, że możliwość odpowiedniego przeliczenia świadczenia może dotyczyć również kobiet, które wychowywały dzieci w latach 70., 80. i 90.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Obowiązujące rozwiązania stanowią zatem formę uwzględnienia społecznego znaczenia macierzyństwa i opieki nad dziećmi, przy jednoczesnym zachowaniu podstawowych zasad systemu ubezpieczeń społecznych. Nie przewidują one jednak dodatkowego zwiększenia emerytury wyłącznie z tytułu urodzenia lub wychowania określonej liczby dzieci. Wynika to przede wszystkim z konstrukcji obowiązującego systemu emerytalnego. Od 1999 r. wysokość świadczenia jest w znacznym stopniu powiązana z indywidualnym przebiegiem ubezpieczenia, w szczególności z wysokością zgromadzonych składek i kapitału emerytalnego. System ten został skonstruowany w taki sposób, aby wysokość przyszłego świadczenia pozostawała w związku z aktywnością zawodową i wielkością zgromadzonego kapitału. Świadczenia emerytalno-rentowe mają zatem charakter praw podmiotowych związanych z podleganiem ubezpieczeniom społecznym i opłacaniem składek.

Również funkcjonujące obecnie dodatki do świadczeń emerytalno-rentowych mają odmienną konstrukcję. Na gruncie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacane są dodatki: pielęgnacyjny oraz dla sierot zupełnych. Są one związane z określonymi ryzykami ubezpieczeniowymi – odpowiednio niezdolnością do samodzielnej egzystencji oraz utratą żywiciela. Ich przyznanie jest uzależnione od spełnienia określonych warunków, a nie od samego faktu posiadania lub wychowania dzieci.

Wprowadzenie nowego dodatku emerytalnego dla matek, oznaczałoby zatem istotną zmianę konstrukcji obecnego systemu. Wymagałoby rozstrzygnięcia, w jaki sposób nowe świadczenie miałoby się odnosić do zasady powiązania wysokości emerytury z przebiegiem ubezpieczenia, a także do zasady równego traktowania ubezpieczonych. W tym kontekście należy również uwzględnić wyniki badań opinii społecznej dotyczących zwiększania emerytur w związku z liczbą wychowywanych dzieci. W jednym z badań 46% respondentów opowiedziało się przeciwko rozwiązaniu polegającemu na zwiększaniu emerytury kobiet i mężczyzn wraz z liczbą wychowywanych dzieci. Jednocześnie rozwiązanie odpowiadające konstrukcji rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, czyli powiązanie prawa do świadczenia do wysokości emerytury minimalnej z wychowaniem co najmniej czworga dzieci, poparło 57% badanych. [1]

Jednocześnie należy wskazać, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie gromadzi obecnie w sposób systemowy danych pozwalających na precyzyjne określenie liczby dzieci wychowanych przez poszczególnych ubezpieczonych. Informacje dotyczące dzieci mogą znajdować się w dokumentacji ubezpieczeniowej, między innymi w związku z ustalaniem kapitału początkowego oraz uwzględnianiem okresów urlopu wychowawczego, jednak nie tworzą kompletnego zbioru danych pozwalającego na wiarygodne oszacowanie liczby potencjalnych beneficjentek dodatkowego świadczenia. W związku z powyższym wszelkie dane i szacunki dotyczące ewentualnych zmian lub propozycji w tym zakresie miałyby charakter wyłącznie orientacyjny i nie mogłyby stanowić miarodajnej podstawy do oceny ich skutków.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są analizy dotyczące funkcjonowania systemu zabezpieczenia społecznego, w szczególności rozwiązań służących ochronie uprawnień emerytalnych osób sprawujących opiekę nad dziećmi. Funkcję tę pełnią

[1] Przyszłość systemu emerytalnego i sprawiedliwe rozwiązania. Raport z badań, IBRIS na zamówienie Centrum im. Ignacego Daszyńskiego, Warszawa 2022, [w:], Co to jest sprawiedliwa emerytura? Raport z badań, S. Gajewski, K. Duda, B. Machalica, Warszawa 2022, s. 28-29.

m.in. finansowanie przez państwo składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby korzystające z uprawnień związanych z opieką nad dzieckiem oraz uwzględnianie okresów opieki przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalnych.

Obecnie nie są prowadzone prace, których celem byłoby wprowadzenie do systemu emerytalnego dodatku dla matek wychowujących określoną liczbę dzieci. Ewentualne podjęcie takich prac wymagałoby kompleksowej oceny ich skutków prawnych, społecznych i finansowych, w tym wpływu na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych oraz finanse publiczne. Z uwagi na konieczność zapewnienia stabilności finansowej systemu istotne znaczenie miałoby również stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/